

Přehled informačních tabulí NS Hradisko

- 1 – úvodní informační tabule
- 2 – luční společenstva
- 3 – lípová alej a lázeňství ve městě
- 4 – geologie a geomorfologie, výhledová tabule
- 5 – historie hradu
- 6 – kulturní versus přirozený les
- 7 – hospodaření v lesích
- 8 – lesní tůně
- 9 – u řeky

Děkujeme, že dodržíte základní podmínky ochrany přírody na tomto území a že se řídíte obecnými pravidly chování v přírodě.

Správa CHKO Beskydy

AOPK ČR

Vydala Agentura ochrany přírody a krajiny ČR – Správa CHKO Beskydy

Autoři textů: František Šulgan, Jitka Wolfová, Jiří Pavelka, Helena Heidenreichová

Foto: František Šulgan, Michal Šulgan

Grafické zpracování: sumec+ryšková

Tisk: Kartis+Co., s.r.o.

Rok vydání: 2009

ZASTAVENÍ 7

HOSPODAŘENÍ V LESÍCH

V dnešním lesním hospodářství se už nepohlíží na les pouze jako na „zásobárnu dřeva“, ale ve větší míře se klade důraz na jeho další funkce. Hledí se na les v tzv. ekosystémovém pojetí. Volí se pestřejší skladba dřevin ve prospěch vyššího podílu původních listnáčů (buk lesní, javor klen, jasan ztepilý, jilm horský) a jedle bělokoré. Dalším důležitým krokem je vytvoření rozmanitější struktury porostů,

v nichž se budou střídat (na co nejmenších plochách) různá věková a výšková stadia. Pro přirozený vývoj lesa je také nezbytné omezovat škody způsobené vysokou zvěří na přirozeně se zmlazujících dřevinách a tím vším podporovat rovnovážné uplatnění všech funkcí lesa.

LESNÍ TŮNĚ

tůň na Hradisku

Tyto malé vodní plochy slouží jako rezervoáry vláhy v období sucha a zpomalují odtok vody z krajiny. Zároveň se v nich nebo v jejich blízkosti vyskytují cenná, druhově rozmanitá rostlinná a živočišná společenstva.

V jarních měsících zde kvete např. **blatouch bahenní**, **mokrýš střídavalistý**, **vrba penízkovitá** a místy husté porosty **devětsilu lékařského**.

blatouch bahenní

šídlo modré

O něco později rozkvétá **řeřišnice hořká**. Na hladině tůň tvoří zelený povlak **okřehek menší** a v okolí kvete žlutě pryskyřník plamének. Na rozšiřování obou uvedených druhů se podílejí ptáci. Vzácně se rozkládají velké listy **rdestu plovoucího**.

mlok skvrnitý

čolek obecný

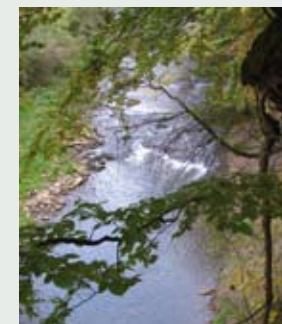
Ideální podmínky poskytují tůňky obojživelníkům. Rozmnožuje se zde **mlok skvrnitý**, **čolek obecný a horský**, vzácný **čolek velký**, **skokan hnědý** nebo **kuňka žltobřichá**. Ve vodě loví **potápník vroubený**, na hladině se pohybuje **bruslařka obecná** a zajímaví brouci **vírníci**. Hladinu často rozvlíní klikatý pohyb **užovky obojkové**. V okolí poletují **šídla**, **motýlice a vážky**.

ZASTAVENÍ 9

Bečva

U ŘEKY

Řeka **Bečva** je důležitým biokoridorem probíhající krajinou. Typické druhy pobřežní vegetace jsou **olše šedá**, **vrba křehká a nachová**, **střemcha hroznovitá** a **jasan ztepilý**. V bylinném patře se vyskytuje např. **devětsil lékařský**, **podběl lékařský**, **netýkavka malokvětá** a **lopuch pavučinatý**.

V celém úseku řeky žije mnoho živočichů, pro které je řeka a okolí domovem. Jedni žijí ve vodě tam, kde je hladina klidná, jiní se vyskytují v říčním proudu a zase jiní v břehových porostech. U řeky můžeme vidět i druhy, jejichž výskyt tady není trvalý – hledají zde úkryt nebo potravu.

V dosud celkem čistých vodách Bečvy žije chráněný **rak říční**, na dně řeky se vyskytuje množství larv různého hmyzu např. **chrostíků a jepic**. Mezi běžné druhy ryb patří **pstruh potoční**, **jelec tloušť**, **mřenka mramorovaná** a **vranka obecná**. Vzácnější je **ouklejka pruhovaná**. Ne-nápadným obyvatelem břehů je hmyzožravý **rejsec vodní**. V hlinitých březích si vyhrabává noru **ledňáček říční**.

ledňáček říční

rak říční

Ve výklencích skalního srázu hnízdí **skorec vodní** a **konipas horský**. Na lovu zde můžeme pozorovat **čápa černého** a **volavku popelavou**. Každoročně je potvrzována i přítomnost ohroženého **vydry říční**.

čápa černý

okus stromu bobrem evropským

vydra říční

PRŮVODCE NAUČNOU STEZKOU HRADISKO

NAUČNÁ STEZKA HRADISKO

Trasa naučné stezky se nachází na území města Rožnova pod Radhoštěm. Prochází historicky a přírodně významným územím chráněné krajinné oblasti Beskydy.

Celá trasa je značena symbolem pro naučné stezky, tj. bílým čtvercem se zeleným pruhem. Okruh má převýšení 160m a má 9 zastavení. Procházka trvá přibližně 2 hodiny a vede od mostu přes řeku Bečvu (v místní části na Bučiskách) na vrchol kopce Hradisko, přes zříceninu hradu a vrací se zpět severním svahem kolem jezdeckého areálu a řeky Bečvy zpět na výchozí místo naučné stezky.

naučná stezka Hradisko

LUČNÍ SPOLEČENSTVA

Na loukách a pastvinách v okolí Hradiska se ještě dnes vyskytují některé druhy **orchidejí – vstavač mužský a prstnatec májový**. Nápadnějšími bylinami jsou **tužebník obecný, toten lékářský, bukvice lékářská** nebo **dobromysl lékářská**.

prstnatec májový

Rozptýlená nelesní zeleň v podobě skupin a pásů keřů a stromů, lemujících plochy luk a pastvin zároveň skýtá vhodné podmínky pro život mnoha druhů ptáků, drobné zvěře a hmyzu. Typickými dřevinami jsou **hloh jednoblý a obecný, trnka obecná, růže šípková, lípa srdčitá, dub letní, třešeň ptačí** a mnohdy zplnělé **ovocné stromy – zvláště švestky**.

louky u Hradiska

babočka kopřivová

vřetenuška obecná

Z motýlů se zde vyskytují např. **babočka paví oko, přástevník medvědí** a **vřetenuška obecná**, jejíž housenky se živí štírovníkem růžkatým. Suché křovité stráně, meze a okraje lesů obývá **ještěrka obecná**. Na listech keřů nebo větších bylin můžeme objevit i **rosničku zelenou**. Ze savců se zde vyskytuje **myšice křovinná, hraboš polní, krtek obecný, jezeček východní a zajíc polní**.

LÁZEŇSTVÍ, LIPOVÁ ALEJ A DOUPNÉ STROMY

Byla vysazena podél cesty ke zřícenině hradu Rožnov v době největšího rozkvětu lázeňství v Rožnově pod Radhoštěm. Dnes v ní najdeme stromy zdravé i odumírající.

lipová alej

strakapoud velký

puštíček obecný

Ve dřevě rozpadajícího se stromu žije mnoho bezobratlých živočichů. Vhodné podmínky pro svůj vývoj zde má mohutný **tesařík piluna**, menší **tesařík bukový** nebo užiteční **mravenci** rodu **Formica**. Dutiny stromu obývají i hlodavci **myšice lesní a plíšek liskový**.

Důležitou součástí lesního ekosystému Hradiska jsou také houby. Doposud zde bylo zjištěno asi 100 druhů hub. Ozdobou odumírajících stromů jsou **dřevokazné houby**, přispívající k rychlému rozkladu dřevní hmoty, např. **troudnatec kopytovitý, lesklókorka ploská**, na jedli a smrku rostoucí **troudnatec pásovaný** a ojedinele na lipách **choroš šupinatý**.

Na tlejícím dřevu listnáčů roste hojně **outkovka pestrá i jednobarvá**, z lupenatých hub **hlíva ustrličná, štítovka jelení a penízovka sametonohá**. Vzácně se na živém buku objeví **vějířovec obrovský**. Z hlediska koloběhu látek v lesním ekosystému jsou důležitou skupinou houby rozkládající drobné větvičky, zbytky dřeva a listů (tzv. **sapofytické houby**). Pro bučiny je charakteristická **špička kolovitá**.

kozák březový

Doupné stromy

V aleji i ve všech částech přírodních lesů se nacházejí odumírající i odumřelé stromy v různém stupni rozkladu. Tyto tzv. **doupné stromy** mají velký význam pro přežívání mnoha druhů organismů. Výrazně zvyšují druhovou rozmanitost lesů a tím jejich ekologickou stabilitu.

Hnízdní dutiny si zde vytesávají **strakapoud velký, strakapoud prostřední, žluna zelená i šedá a datel černý**. Pod odchlíplou kůrou hnízdí **šoupálek dlouhoprstý**. Opuštěné dutiny vyhledává **sýkora modřínka a koňadra, brhlík lesní, lejsek bělokrký, holub doupňák**, velké dutiny obývá **puštíček obecný a veverka obecná** a mimo zimní období zde můžeme objevit i **netopýra ušatého**.

pohled na Hradisko

GEOLOGIE A GEOMORFOLOGIE

pískovec

Tethys. Z hlediska složení se jedná o pásmo, které se vyznačuje střídáním vrstev jílovců, prachovců, pískovců a slepenců.

Vrchol Hradiska tvoří vrstvy pískovců a slepenců. Svahy jsou pokryty hlínou a kamením. Ostrůvkovitě se zde nacházejí i pestré vrstvy rudohnědých, zelených a vápnitých jílovců.

Z hlediska horopisného je území součástí **Západních Karpat**. Rožnov pod Radhoštěm leží v tzv. **Rožnovské brázdě**, která je ze severu lemována **Radhošťskou hornatinou Moravskoslezských Beskyd** a z jihu **Vsetinskými vrchy** patřícími do **Hostýnsko – Vsetinské hornatiny**. V této sníženině vystupují četné slepencové a pískovcové vyvýšeniny, které jsou z odolnějších hornin a nápadně vystupují nad okolním územím. Jedním z takových je i kopec **Hradisko**.

V 16. století byly na úpatí Hradiska otevřeny stříbrné doly. Ruda však byla nekvalitní, a tak se od těžby upustilo.

HISTORIE HRADU ROŽNOV

Hrad Rožnov byl postaven v druhé polovině 14. století. Pro jeho stavbu bylo vybráno výhodné místo na vrchu **Hradisko (522 m n.m.)**. Původně gotický hrad byl až do 17. století několikrát rozšiřován.

zřícenina hradu Rožnov

Archeologický výzkum hradu prokázal stopy od druhé poloviny 14. do průběhu 1. poloviny 16. století, přičemž mezi nejzajímavější nálezy patří kolekce pozdně gotických kachlů, jejichž výzdoba – znaky moravských šlechtických rodů, náboženské a jiné motivy – řadí rožnovské nálezy mezi nejcennější soubory v našich zemích.

Předpokládaná podoba hradu z 2. poloviny 17. století

První zmínka o hradu byla objevena v listině Voka z Kravař z roku 1372. Na počátku 15. století zde sídlil Lacek z Kravař, později byl v majetku pánů z Cimburka a na konci 15. století pánů z Pezinku. Roku 1505 jej získali Kunštátové a roku 1526 Jaroslav ze Šelemburka. V roce 1535 jej získal Jan z Pernštejna, ale již v roce 1539 byl hrad z příkazu krále Ferdinanda I. obsazen a pobořen, neboť se na něm usídlila záškodnická tlupa. Později byl hrad provizorně opraven a ještě v roce 1660 sloužil panským úředníkům. Na konci 17. století byl opuštěn úplně. Zkázou hradu dokonali sami obyvatelé Rožnova. Ve 2. polovině 19. století dostali povolení obecního úřadu zbytky hradu rozebrat pro stavby svých obydlí „**aby také nějak té památky oučastní byli**“.

KULTURNÍ VERSUS PŘIROZENÝ LES

Přirozený les poznáme okamžitě, když do něho vstoupíme. Zaujme nás pestrým společenstvím organismů popojených s půdou, vodou a ovzduším do jednoho celku. Upoutá nás svojí krásou, vnímáme ji v členitosti a pestrosti druhů, tvarů a barev. Přirozené druhy, věkové a prostorové členění porostů potom výrazně zvyšuje jeho ekologickou stabilitu a tím i stabilitu celé krajiny.

kyčelnice žlaznatá

V lese, na jehož okraji se nacházíte, je nejvíce zastou-

prvosenka vyšší

penou dřevinou **lípa srdčitá**, následuje **javor klen, habr obecný, buk lesní** a vzácně potom **dub letní** a na podmáčených místech **jasan ztepilý a olše lepkavá**. Místy roztroušené jehličnany **modřín opadavý a borovice lesní** byly vysazeny člověkem.

Ze živočichů zde můžete zastihnout za deště **mloka skvrnitého**, který se rozmnožuje pouze v čisté vodě. V korunách stromů můžete zahlédnout **sýkory – koňadru, modřínku i babku** nebo **budníčka lesního**. Drobné hlodavce loví **káně lesní a krahujec obecný**, ale také **liška obecná**. V dutinách stromů můžete vzácně objevit **picha lesního**. V poslední době je zde zaznamenávána přítomnost velmi vzácného **puštíka bělavého**.

Původní přirozené lesy byly lidmi pozvolna přeměňovány na kulturní lesy – většinou stejnověké smrkové porosty. Podmínky pro pěstování smrkových monokultur jsou na většině našeho území nevhodné, proto jsou málo odolné a trpí chorobami, přemnožením „škůdců“, vývraty, polomy a imisemi.

Kulturní lesy jsou díky své jednotvárnosti a tím absenci mnoha typů biotopů výrazně chudší na výskyt mnoha druhů organismů. Obývají je především přizpůsobivé, široce rozšířené druhy a dále některé druhy vázané na jehličnaté, především smrkové lesy. Přesto zde zahlédnete několik druhů pěvců (**červenku obecnou, sýkoru uhelníčka, králíčka obecného i ohnivého**) a šelmy **lasici hranostaj, kunu lesní** a také **jezevce lesního**.

Z rostlin zde roste např. **šťavel kyselý, kaprad' samec, starček hajní, brusnice borůvka**, různé druhy **mechů, bez černý** či porosty **ostružiníku**, které potlačují vývoj bylinného patra.